

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . R 40—

za pol leta . R 20—

za četrt leta . R 10—

za 1 mesec . R 3-50

Za Ljubljano mesečno 3 R

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Mir sklenjen.

LDU London, 12. dec. (DunKU) Bal-four je danes v govoru izjavil: Čeprav mir z našim glavnim sovražnikom še ni for-

malno sklenjen, se more smatrati kot za popolnoma zagotovljen.

Slovenska Ljudska Stranka in regent.

LDU Beograd, 12. dec. Povodom intervjuja, ki ga je Nj. Vis. regent Aleksander dal sotrudniku »Petit Journala«, je g. Stanko Banič, narodni poslanec, član Jugoslovanskega kluba, poslal ministrskemu predsedniku to-le pismo: »Gospodu Ljubi Davidoviču, predsedniku ministrskega sveta, namestniku ministra za zunanje posle. Beograjske novine od 10. t. m. (Beogradski dnevnik) »Politika« prinašajo intervju Nj. kraljevega Visočanstva regenta s sotrudnikom »Petit Journala«. Glasom tega je baje Nj. kraljevo Visočanstvo regent med drugim rekel tudi to:

»To pa ne pomenja, da v deželi ni političnih borb. Mi imamo ustavobranitelje, klerikalce. Ta stranka je nova.«

Ni mi znano, da bi v naši deželi obstajala stranka, ki bi se imenovala klerikalno, s pristaši, ki bi se imenovali klerikalci. Ker politični nasprotniki Ljudske stranke imenujejo klerikalno, kakor tudi zastopnike Ljudske stranke klerikalce in ker je nedavno tudi član naše vlade g. minister

dr. Kramer v svojem intervjuju s sotrudnikom beograjske »Pravde« o razmerah v Sloveniji imenoval Ljudsko stranko v Sloveniji klerikalno, smatram, da se gorenji izraz o klerikalcih nanaša na Ljudsko stranko.

Ni mi potrebno poudarjati, da Ljudska stranka ni nova in da nazivanje Ljudske stranke kot klerikalne in njenih pristašev kot klerikalcev, žali slovenski in hrvaški narod, ki v velikem delu pripada tej stranki.

Vsled tega smatram za svojo dolžnost, da vprašam gospoda predsednika:

1. Ali je navedeni tekst intervjuja avtentičen;

2. ako je, a) ali se je ta intervju izvršil z vednostjo te kraljeve vlade, b) kako ta kraljeva vlada to opravičuje. Prosim o tem vprašanju pismenega odgovora.

Izvolite, gospod predsednik, sprejeti izraz osobitega spoštovanja. Beograd, dne 11. decembra 1919. — Stanko Banič s. r., narodni poslanec.«

Čehi o absolutizmu v Jugoslaviji.

Ljubljana, 13. dec. Glasilo čehoslovaške demokratske stranke »Narodni Listy« pišejo o naših razmerah: »Demokratska Zajednica«, jedro vladne večine, nam je po programu najbližja in simpatična; vzlic temu smo mnenja, da je nesrečen in nedemokratski njihov sklep, da vladajo absolutistično in da niso vsega poizkusili, da bi vladali s pomočjo narodnega predstavništva. — Brnski dnevnik »Den« piše na uvodnem mestu pod naslovom: »V Jugoslaviji se vlada absolutistično« med drugim sledeče: »Sedanja demokratsko-soci-

alistična vlada gospodari brez potrebne razsodnosti. Vse drž. potrebe oskrbuje z odredbami ter oktroira celo take stvari kakor je novi volilni red za občine. To je položaj, ki je v demokratski državi nemogoč.« Dalje pravi: »Podobne razmere ne pomagajo h konsolidaciji (utrditvi) nove države, pač pa omogoča v Jugoslaviji brez dvoma velike zmede. Po avstrijsko vladati v deželah, ki so po stoletnem robovanju zaupala v prihod svobodnega razvoja vseh sil, je hazardna igra z ognjem.«

Konferenca društev za Ligo narodov v Bruslju.

Ljubljana, 13. dec. Na konferenci, ki se je od 30. novembra do 4. decembra vršila v Bruslju, je vseučiliški profesor Pitamic zastopal jugoslovansko udruženje za društvo narodov. Glavni cilj konference je bil organizirati federacijo takih društev, ki obstojajo v raznih državah; poleg tega pa posvetovati se o tem, kako bi se dal pakt o Ligi Narodov izvršiti oziroma izboljšati. Sprejel se je provizorični statut za navedeno federacijo, ki bo štela kot svoje organe glavni zbor, generalni svet in permanentni bureau. Glede kompetence tega bureau-a je stavljal jugoslovanski delegat sledeči predlog:

»Permanentni bureau federacije društev za Ligo Narodov bo brez odloga proučeval vsa vprašanja internacionalne važnosti, ki bi utegnila ogroziti svetovni mir, tako da lahko potrebne predloge predloži oficijelni Ligi Narodov, ko bode le-ta konstituirana. Med temi vprašanji, ki se morajo razrešiti prej ko mogoče po principih mednarodne pravičnosti in želji prebivalstva, bi moralo biti uvrščeno kot eno najboljših perečih, vprašanje Primorja in vzhodne obale Jadranskega morja ter svobode glade tega morja.«

Naše meje proti Mažarski.

LDU Beograd, 12. decembra. »Epoha« poroča: Včeraj smo prejeli obvestilo presbira, da je vrhovni svet sklenil, da bo meja Madžarske sedanja administrativna mejna črta madžarske države ter Hrvatske in Slavonije. Ta informacija je zbudila vznemirjenost v vsej državi, ker se smatra, da se ta meja nanaša tudi na Bačko in Baranjo. Informirali smo se na merodajnem mestu ter smo izvedeli: Tu je govor samo o enem delu južne meje proti Madžarski od Gyekenyesa v smeri proti Barču. Tu bi Madžarski pripadla neka mesta, ki so vedno bila naša in ki so nekdanj stala na desnem dravskem bregu, sedaj pa so na levem. Z odločbo vrhovnega sveta, da bo dala nova meja na tem oddelku nekdanja

administrativna črta madžarske države ter Hrvatske in Slavonije, ostanejo mesta, glede katerih je s prvotno rešitvijo postala njihova pripadnost dvomljiva, naša. Vprašanje meje proti Madžarski v Bački in Baranji se rešuje neodvisno od tega ter je pričakovati povoljne rešitve.

Neprijazna poročila.

LDU Pariz, 12. dec. (DunKU. Brez-zično.) Iz Stockholma javljajo: Boljševiški odposlanci pri konferenci v Jurjevu so izjavili, da so boljševiki pri zadnji ofenzivi na zapadni fronti imeli težke izgube, vsled česar se je ustavljal napad.

Dvojno lice.

Javni nastop jugoslovanske socialdemokracije je poln neodkritosti in nasprotij. Besede se glasijo drugače kakor izgledajo dejanja. Lice je prijazno, a srce sovražno, in obratno.

Socialdemokracija je besnela proti liberalcem. Očitala jim je, da v nobenem vprašanju nimajo jasnega programa, razven da ščitijo povsod kapitalizem. Smrt jim je želela in napovedovala. Toda socialdemokratskim voditeljem se je naenkrat zahotelo po mehkih in z dinarji obloženih ministrskih foteljih, in socialdemokratska stranka je morala obrniti svoja jadra. Kar je prej proklinjala, sedaj blagoslavlja, kar je prej pošiljala v smrt, sedaj nanovo oživlja.

Socialdemokracija se je zvezala s kapitalistično liberalno stranko, nazvano sedaj demokratsko stranko, ter jo rešila političnega pogina. Kapitalizem slavi orgije. Vse naše gospodarsko življenje vzdihuje pod težo kapitalističnih verig. Imamo nad potrebo žita, a nam primanjkuje kruha; imamo več kot dovolj živine, a si ne moremo kupiti mesa; imamo dovolj kož, a nimamo obutja; imamo vse polno izvoznih predmetov, a ne dobimo od nikoder obleke. Kapitalizem sedi na našem gospodarstvu, socialdemokrati pa stoje poleg njega na straži.

Socialdemokratje obetajo starostno zavarovanje, ureditev invalidskega vprašanja, tudi za delavce ugodno rešitev agrarne reforme, Socialdemokratje renimirajo s socializacijo železnice, rudokopov, industrijskih podjetij. Uradnikom in uslužbencem hočejo priznati človeka dostojno življenje. Kmetškemu delavcu in malemu posestniku hočejo priteči na pomoč. Toda vse to je laž, kar govoriyo.

Sedaj imajo socialdemokratje vso moč v rokah. Z njimi stoji in pade sedanja vlada. Brez njih ni vlade. A kaj so storili? Nič, popolnoma nič. Socialdemokratski program se ni za las približal svojemu uresničenju. A socialdemokratske mase še kljub temu zamaknjeno zrejo v svoje voditelje.

Jugoslovanska socialna demokracija ima dvojno lice: eno je lažljivo, kadar obeta; drugo je resnično, kadar ne izpolnjuje danih obljub. Besede in dejanja ne soglašajo.

Kako skrbe demokratski za državne nastavljenice.

Dne 30. novembra se je vršil v »Mestnem domu« shod državnih nastavljenecv in železničarjev, kjer so zahtevali, naj se jim pomaga gmočno, ker s to plačo pri današnji draginji ne morejo shajati. Zahtevali so, da se sprejme nova službena pragmatika, ki jo je zveržila današnja demokratsko-socialistična vlada.

Na tem shodu je premleval fraze o veliki ljubezni do državnih nastavljenecv tudi demokratski poslanec dr. Novak. Kakšno ljubezen goji demokratska stranka do državnih nastavljenecv, je dokazal imenovani poslanec. Rekel je, da bi demokratsko-socialistična vlada že sprejela novo pragmatiko, toda s tem bi se zvišali izdatki, za kar bi jih mogla enkrat pozvati opozicija pred sodišče (kar jim itak ne bo odšlo). Novo pragmatiko lahko sprejme le Narodno predstavništvo, ki je po mnenju dr. Novaka neoposobno za delo. Edini, ki danes delajo (hm!) so ministri. Demokratska zajednica, ki je sklenila, kakor je izjavil dr. Novak, da se zastopstvo naroda razpusti, je tudi sklenilo, da se primerno zviša draginjska doklada.

Tako je informiral dr. Novak državne nastavljenice, ki mu pa niso verjeli. Saj je znano, da ministrstvo dela razne dolgove, razsipa denar brez vsake kontrole, le ubogi državni nastavljenec naj čaka, kdaj da se zljubi sklicati demokratom Narodno predstavništvo, ki naj reši državne nastavljenca današnje bede. Po zatrdilu dr. Novaka so bile nove draginjske doklade državnim nastavljenecem gotova reš.

Turški možic.

(Inozemski humor. — Po »De Amsterdamer«.)

Turški možiček — otroška igrača, brca od desne, od leve leti, glavo pripogne, na noge poskoči, trdneje ko prej v Carigradu stoji.

Par dni po tem shodu so se odpeljali zastopniki državnih nastavljenecv v Beograd, kjer naj bi posredovali, da se pospeši vprašanje novih draginjskih doklad. Toda, čujte! Demokratski ministrski predsednik Davidovič je sporočil tej deputaciji, da zanjo nima časa in je ni hotel sprejeti. Navsezadnje pa se je vendarle premislil in deputacijo sprejel prihodnji dan. In ta demokratski ministrski predsednik, katerega klub ima tako veliko srce za državne nastavljenice (samo pri volitvah, da dobi glasove), je izjavil, da imajo državni nastavljenici dovolj velike plače in zraven pa še lahko postrafih zaslužijo — tu je mislil gotovo na demokratsko-socialistične ministre in njih uradnike — in zato ne rabijo nič več plače. Ko so jim pa naši pokazali zobe, je končno ministrski svet — po dr. Novakovi izjavi je kdaj že sklenil — še le pričel se posvetovati o novih draginjskih dokladah in jih menda končno tudi sprejel, vsaj tako so poročali listi, kar pa državnim nastavljenecem še ni znano. In kakor se zdi, bomo čakali, a ne dočakali.

Novo službeno pragmatiko, katere slabše ne najdeš pod božjim solncem, naj si dr. Kramer vtakne za klobuk, da bo vsak vedel, kdaj je on kot demokrat hotel napraviti državne nastavljenice za sužnje s tem, da jim je v načrtu pragmatike odvzel še tisto trohico pravic, ki so jim bile zajamčene v stari avstrijski in srbski službeni pragmatiki. Tako postopajo demokratje z državnimi nastavljenici in jih vlečejo za nos za časa svojih medenih tednov divjega zakona s socialisti!

Izročitev nemških parnikov.

LDU Haag, 11. dec. (ČTU) V Firth of Forth je priplulo 200 nemških parnikov, ki jih je morala Nemčija izročiti angleški mornarici.

Proti meščanski brambi.

LDU Dunaj, 12. dec. (ČTU) Pri večrajšnji socialnodemokratski skupščini v Arbeiterheimu je dr. Oton Bauer svaril pred ustanovitvijo meščanske brambe, češ, da bi to pomenilo državljansko vojno.

Ameriško posojilo.

LDU London, 11. dec. (DunKU) »Daily Chronicle« javlja iz New Yorka: Vlada Združenih držav je sklenila, dovoliti zaveznikom odgoditev plačevanja toletnih obresti za 2 milijardi funtov sterlingov, ki so jih Združene države posodile za vojno.

Politične novice.

+ **Katoliško gibanje med Hrvati.** »Hrvatski katoliški narodni savez« je te dni priredil v Zagrebu tečaj za voditelje mladinskih društev, na katerem so poročali tudi Slovenci. Kako krepko se razvija med brati Hrvati katoliška misel in delo za njo, priča dejstvo, da je Hrv. kat. Savez v tem prvem letu svojega obstanka ustanovil po Hrvatskem in v Slavoniji do štiri-deset mladinskih in prosvetnih društev, a v štiridesetih nadaljnjih župnijah se ustanovitev društva pripravlja. Tudi po Bosni-Hercegovini in Dalmaciji se začelo živahno katoliško organizacijsko delo. Z novim letom začne v Zagrebu izhajati glasilo kat. mladinske organizacije »Mladost«. To je najlepše delo za narodno edinstvo in blagor domovine!

+ **Socialni demokratje za odpad od katoliške Cerkve.** Češki socialni demokratje razširjajo med češkoslovaškim delavstvom letake, na katerih pozivljajo na izstop iz katoliške Cerkve. Svoje proticerkveno hujškanje končuje socialistični letak z besedami: »Eno s. k., to je cesarsko-kraljevo, smo že odstranili. Sedaj moramo odstraniti še drugo s. k., to je Cerkev katoliško.« — Pri nas pa so socialistični agitatorji še nekoliko bolj sramežljivi, ker vedo, da še ni prišel njihov čas. Zato gospodje Tokan in sodruzi zatrjujejo tako vneto, da niso proti veri. Hočejo dobiti najprej moč in potem s krščanskimi delavci govoriti po češko. Delavci, ne dajte se slepariti!

+ **Zbližanje cerkev.** Splitski »Jadranski piše 12. t. m. v uvodniku: Politično in državno zedinjenje našega naroda je privedlo tudi njegovemu kulturno cerkveno zedinjenju. Eden najlepših pojavov v našem novem narodnem življenju je bil sestanek duhovništva iztočne in zapadne cerkve dne 3. septembra v Splitu. Število zbranih ni bilo veliko, toda veliko in močno je bilo čustvo navzočih, zavedajočih se, da s tem sestankom polagajo temelje velikemu delu. Znano nam je iz nedavne preteklosti, kako so narodni neprijatelji na Dunaju in v Budimpešti negovali to razdvojenost s posebno skrbjo in z vso silo poizkušali v kalni udušiti vsako simpatijo za približanje slovanskih plemen. Smernice tega pokreta so popolnoma jasne in točno opredeljene. Kadar bo sklicana pokrajinska skupščina, bo sodelovalo, tako se nadajamo, duhovništvo vseh škofij. Pokazati hočemo, da z delom za približanje in zedinjenje dveh cerkev položimo temeljni kamen tudi za zgradbo narodnega zedinjenja SHS. Pokazati hočemo, da smo sposobni za veliko dobo, ki zahteva od nas, da plamteči v bratski ljubezni popravimo, kar so pokvarili zlobni časi, in da se približamo, uverjeni, da tako izkazujemo najboljšo uslugo cerkvi in državi. Bogu in narodul

+ **Narodno-socialistična stranka v Ljubljani naznanja v svojem glasilu »Jugoslavija«, da se je stranka ustanovila na celodnevem zborovanju v deželnozborski dvorani v Ljubljani v nedeljo dne 7. dec. 1919 ob prisotnosti zaupnikov in delegatov iz Cele Slovenije.**

+ **V osješki bančni aferi** — ko sta tamkajšnja Zemaljska banka in njena podružnica v Zagrebu s ponarejenimi pečati žigosali za mnogo milijonov kron vtihotapljenih bankovcev — so se že začele gibati tajne sile, da celo stvar potlačijo. »Jugosl. Lloyd« je v svoji zadnji številki priobčil članek, ki slika celo stvar kot brezpomembno reč, za katero nosi vso odgovornost par uradnikov. Temu nasproti priblija »Nar. Politika«, da sta tako podravnatelj Vodička in za njim ravnatelj Sorger v polnem obsegu priznala krivdo te banke ter se je pri hišni preiskavi v banki našlo še za 60.000 K nežigosanih bankovcev. Dočim so pa ravnatelja Sorgerja že izpustili iz zaporu, so pa zaprli revnega rezbarja, ki je v dobri veri napravil zahtevano štampljolo Uboga pravica v Jugoslaviji pod vlado demokratov in socialistov!

+ **Razpust rumunske zbornice.** Belgrajska »Epoha« javlja iz Bukarešte, da bo romunska zbornica samo ratificirala mirovno pogodbo in sklenila nov volilni zakon, potem pa se bo razpustila. V tem oziru se je dosegel s strankami popoln sporazum.

+ **Italijani na Reki.** Iz Bakra poročajo: Na sušaškem mostu so Italijani zopet napeli bodeče žice in prehod zaprli s takozvanimi španskimi jahači. Prebivalstvo, ki je videlo te priprave že tolikokrat, se jim roga. — V reško luko sta prispeli zopet dve italijanski torpedovki. To je najbolje znamenje, koliko se more verovati službenim italijanskim zatrdom, da Italija nima zveze z d' Annunzijem. Ako se službeni Italiji očita, da podpira »junaskega pesnika«, je ogorčena, njene ladje pa nemoteno prihajajo na Reko.

Dnevne novice.

— **Cenejša živila.** V sled sklepa ministrstva v Belgradu se bodo meseca januarja dajala cenejša živila revnim

slojem brez sredstev, dalje delavcem, nameščencem ter uradnikom, ki so odvisni le od svoje dnevne, tedenske ali mesečne plače, oziroma mezde. Ta živila se bodo nakazala v razdelitev: 1. Železniškimi aprovizacijam za aktivne železničarje. 2. »Samopomoči«. 3. Pri »Vojni zvezi« včlanjenim konzumom. 4. »Splošni gospodarski zadrugi«. 5. »Gospodarske zvezi« za člane, ki so tam vpisani. Če pa za sprejemanje cenejših živil opravičeni ni nikjer včlanjen, dobi cenejša živila pri mestni aprovizaciji. Ker pa se je dognalo, da so v teh organizacijah vpisani tudi imovitejši člani in nekateri celo pri raznih organizacijah, bodo dobivali cenejša živila ne glede na članstvo le tisti, ki dobe od mestne aprovizacije posebno legitimacijo, tako da nihče ne bo mogel dobiti cenejša živila na dveh ali treh krajih. Legitimacije za cenejša živila se bodo izdajala pri krušnih komisijah, in sicer članom »Samopomoči«, na podlagi članske knjižice »Samopomoči«, vsem drugim (razen železničarjem) pa na podlagi pravilno izpolnjene vprašalne pole, ako bodo sprejeti v cenejšo prehrano. Aktivni železničarji sploh ne rabijo nobenih legitimacij, ker dobe cenejša živila pri železniških aprovizacijah. Ako pa imajo aktivni železničarji in člani »Samopomoči« poleg plače še kako privatno premoženje, morajo izpolniti tudi vprašalne pole, katere dobe pri železniških aprovizacijah, oziroma pri »Samopomoči«, kjer jih morajo tudi izpolnjene vrniti. — Hišni posestniki morajo strankam podpisati vprašalne pole, da se ugotovi, da stranka resnično stanuje v dotični hiši. Če bi hišni gospodar ne hotel podpisati vprašalne pole, bo kaznovan. Za svoj podpis pa je hišni gospodar le toliko odgovoren, če bi vedoma podpisal polo, n. pr. ako bi imela kaka stranka posestvo ali premoženje, pa bi ga ne navedla v polji itd. Kdaj se bodo dobivale vprašalne pole in legitimacije, kakor tudi tozadnji razglas magistrata, se pravočasno objavi v listih.

— **Vlaki na južni železnici.** Od 15. decembra bosta vozila direktna osebna vlaka iz Maribora v Zagreb in obratno, in sicer vlak št. 5a-504, ki odhaja iz Maribora ob treh zjutraj in dohaja v Zagreb okoli osmih, nazaj pa vlak št. 503-32, ki odhaja iz Zagreba ob 13.10 in prihaja v Maribor ob 19.41. Tudi iz Ljubljane v Zagreb bosta vozila direktna vlaka, in sicer iz Ljubljane v Zagreb vlak št. 42-510, ki bo odhajal iz Ljubljane ob 17.55 in prihajal v Zagreb ob 22. iz Zagreba v Ljubljano pa vlak št. 507-37, ki bo odhajal iz Zagreba ob petih zjutraj in prihajal v Ljubljano ob 10.15. Brzovozna vlaka št. 815 in 810-826 izostaneta. Na progi Maribor—Špilje—Ljutomer vozi vlak št. 812a-823a in v protismerni vlak št. 1802-51. Na tej progi izostaneta vlaka št. 50-1801 in št. 1826a-821a. Vse to velja od 15. decembra.

— **Žrebanje Dobrodelne efektne loterije** preloženo. Ker je bila zadnji čas radi tiskarske stavke izključena vsaka reklama za loterijo in ker zadnji čas radi kolkovanja bankovcev ni bilo mogoče po pošti pošiljati denarja za srečke, je predsedstvo delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro dovolilo, da se žrebanje, ki bi se imelo vršiti dne 18. decembra, preloženo na 3. februarja 1920 ob 6. uri zvečer. Vse, ki razpečavajo, prosimo, naj nerazprodanih srečk ne pošiljajo nazaj, marveč jih pridno prodajajo naprej. Vodstvo Dobrodelne efektne loterije v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

Ljubljanske novice.

lj »Maska satana« na Ljudskem odru. Jutri, v nedeljo dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer se bo ponovila na Ljudskem odru Cžinerjeva zanimiva enodejanka »Maska satana«, v kateri gostuje ga. Zofija Borštnik Zvonarjeva. Pri isti predstavi se igra tudi »Medved«, ki jo je spisal ruski pisatelj Anton Čehov in je na najboljših grotesk, kar jih poznamo. — V torek, dne 16. t. m. se bo prvič uprizorila Oton Ludwigova žaloigra »Dedni logar«. Predprodaja vstopnic za obe predstavi se nahaja v trafikli gospe Modiceve nasproti Jugoslovanske tiskarne in v prodajalni Nove Zaležbe na Kongresnem trgu nasproti Zvezdi.

lj **Socialisti med seboj.** Pod tem naslovom poroča »Jugoslavija«: V sobi št. 28 ljubljanskega okrajnega sodišča bi se morala vršiti včeraj dopoldne razprava proti socialnemu demokratu in občinskemu svetovalecu Kocmurju. Komunist Nino Furlan ga toži zaradi žaljenja časti, ker mu je na neki strankarski konferenci meseca julija očital, da je »tat, goljuf in da je ogoljufal nemško-avstrijsko socialno demokratsko stranko za 50.000 kron«. — Obramba je predložila številne priče, Sodnik šteje in čita imena važnih in uveljavljenih orič ter pripomni: »To bo za

dva dni dosti!... Bo treba iti v porotno dvorano!« — V svrhu zaslišanja 27 prič je bila nato razprava preložena na nedoločeni čas. Tožitelj Nino Furlan ni bil prisoten.

lj **Škandalozne razmere pri tukajšnji poštni upravi.** Poštna uprava je okoli 150 poštnih uradnic poslala na začasni dopust. V času dopusta pa razen nekaterih izjem ne dobiva nobena uradnica sploh nobene plače, ne podpore. Pri sedaj vladajoči neznosni dražnjini je puščati dekleta po večini stara okrog 20 let brez vseh sredstev nekaj nezaslišanega. Ako je katera tako srečna, da je za časa dopusta lahko na svojem domu, že gre. Kaj pa one, katera se ne morejo zanašati na drugo, kakor edino le na svoj zaslužek? Ali jih ne žene ta brezvestnost naravnost do obupnih dejanj, ali pa si skušajo pridobiti po drugi poti zaslužka, seveda ne vedno po pošteni. Veliko število odpuščenih pa ne zadržuje poštne uprave, da ne bi razpisovala novih praktičanskih mest. Z ozirom na javno moralo se pozivljajo vse za to postavljene oblasti, naj poskrbijo, da se te razmere odpravijo.

lj **Trafikanti, pozor!** Na vlogo »Deželne družstva tobakačnih trafikantov« je deželna vlada odredila sledeče: 1. Dovoliti se, da se prične z nadrobno razprodajo tobaka v vseh ljubljanskih trafikah istočasno ob sobotah ob 8. uri. 2. Invalidom se določa prejemanje tobaka le ob torkih in petkih med 15. in 16. uro, in sicer le v trafikah: Frančiške Mrvar na Tržaški cesti v ulici nasproti lekarne Bohinc, Ivana Štine na Valvazorjevem trgu, Antona Pleško na Sv. Petra cesti, Ivana Podboj na Sv. Petra cesti, poleg cerkve in Antonie Bitsch na Ambroževem trgu. Ti trafikanti naj to označijo s primernim napisom na vidnem mestu zunaj trafike. 3. Na vse trafikante izvolite vplivati, da se isti v svrhu preprečenja verženja s tobakom strogo ravnajo po določbah opozoritve, izdane s tukajšnjim odlokom z dne 30. avg. 1919, ki jo mora imeti vsak trafikant na povsem vidnem mestu nabito ali obešeno v traficiem lokalu.

lj **Veliko petroleja** so našli včeraj pri raznih trgovcih, ki ga sicer niso imeli za ljudi v zalogi. Zahtevamo, da se ga zapleni in razproda potrebnim.

Razne novice.

r **Komunalno-politični načrti za Zagreb.** Na sestanku demokratske stranke v Zagrebu dne 7. t. m. je razvil sedanji mestni komisar Ivan Ancel naslednje komunalno-politične načrte, ki naj jih izvrši prihodnji novo izvoljeni občinski zastop: Uvesti se mora progresivni prihodninski in progresivni najemniški davek, dalje davek na prirastek vrednosti zemljišč. Vsa mestna podjetja morajo postati mestna last. Električna centrala se mora preurediti na vodno moč (Saval). Vsa mestna podjetja se morajo upravljati centralno. — V svrhu primerne regulacije mesta se morata z dosedanjega mesta odstraniti oba kolodvora — državni in južni. Govoreč o potrebi več-

jega števila ljudskih šol se je g. Ancel obregnil ob usmiljene sestre, češ da so njihove dekliške šole ognjišča jetike — demokratska zahvala redovnicam za njih trud pri vzgoji ženske mladine! — učitelji morajo vsi postati mestni uradniki. Preosnovati se morajo šole za vajence. Občina mora po vseh svojih šolah otvoriti tečaje za analfabeite in ustanoviti ljudsko univerzo, na katero bo imel vsakdo pristop, ki želi izpopolniti svojo izobrazbo. Za bolne šol. otroke se morajo v poletnih mesecih ustanoviti gozdne šole. Za vse otroke treba preskrbeti možnost, da se bodo redno kopali. Revnim šolskim otrokom mora mesto dati obleko in čevlje ter učne pripomočke. Za otroke, katerih starši preko dneva niso doma, se mora ustanoviti mestni otroški dom. Enako treba skrbeti za zanemarjene otroke. Občina mora z vso svojo denarno močjo podpreti zidavo delavskih stanovanj in delavnic. Za mestne uboge se mora zgraditi velika priprosta hiša, v kateri bodo vsi našli prostora. Ustanoviti se morata mestna ambulatorija za spolne bolezni in jetične ter moderna najdenišnica. Da bo občina lažje zmagala stavbene naloge, naj se ustanovi lastna mestna opekarna. Dokler se ne vrnejo normalni časi, naj občina preskrbuje za prebivalstvo vsa najnujnejša živila in druge potrebščine. Mesto naj zgradi veliko moderno klavnico in ustanovi lastno pristavo za dobavo mleka. — Tramvajska proga se mora preurediti tako, da bo po njej mogla voziti tudi železnica. — To so lepi načrti, ki pa zahtevajo za izvršitev drugačnih ljudi nego so povprečno jugoslovanski »demokrati«.

Aprovizacija.

a **Zdorb za otroke do tretjega leta dobe** stranke na zelene izkaznice in sicer št. 1 do 400 dne 16. dec., št. 401 do 800 dne 17. dec., št. 801 do 1200 dne 18. dec., št. 1201 do 1600 dne 19. dec., št. 1601 do 2000 dne 20. dec., št. 2001 do 2400 dne 22. dec. in št. 2401 do konca dne 23. dec. v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Za vsakega otroka se dobi 1 kg zdroba, ki stane 5 K.

a **Ljubljanski prodajalci sladkorja** se vabijo, da se zglase v sladkorni centrali radi nakazila sladkorja, in sicer iz I. in II. okraja 15. decembra; iz III. do V. okraja dne 16. dec.; iz VI. do VII. okraja dne 17. decembra; iz VIII. do X. okraja dne 18. decembra. vsakokrat od 9. do 11. ure dopoldne. Trgovci morajo pred prejemom sladkorja plačati sladkor v Jadranški banki. — V nadrobni prodaji stane sladkor, ki se bo prodajal na nove sladkorne izkaznice, 12 K 40 vin.

a **Vsi prodajalci sladkorja** se vabijo, da se radi nakazila moke, ki se bo prodajala na sladkorne izkaznice, zglase nemudoma na magistratu. Galetova hiša, prtiličje. Kdor ne bi hotel prodajati moke, naj to takoj naznani, da se odda moka drugemu trgovcu.

a **Obrtniška sol.** Obrtniki in zavodi, ki rabijo sol, naj se takoj zglase na magistratu, Galetova hiša, prtiličje, ker pozneje magistrat soli za obrtnike najbrže ne bo več delil.

Otrok.

Spisal Rabindranat Tagore.

(Dalje.)

Ko je to izgovoril, je zavihal hlače do kolen in gazil skozi gosto blato do drevesa.

V trenutku, ko je Rajharan odšel, se je spravlil njegov mladi gospod z vso naglico k prepovedani vodi. Otrok je videl, kako je tekla voda mimo, šumeča in požirajoča v svojem teku. Zdelo se je, ko da prihaja tisoč neposlušnih valčkov od katerega velikega Rajharana s smehom tisočih otrok. Pri pogledu na njih besnost je postalo otrokovo srce nemirno. Splezal je tajno iz voza in odcapljal k reki. Spotoma je pobral malo palico in se nagnil nad strmino reke, ko da bi ribaril. Prešerni povodni duhovi so ga vabili s tajnstvenimi glasovi k igri v svojo hišo.

Rajharan je utrgal pest cvetja z drevesa in ga je nesel v gubah svoje obleke z zasmehom na svojem obrazu. Ko je prišel do voza, ni bilo nikogar v njem. Pogledal je na vse strani, toda nikogar ni videl. Pogledal je zopet na voz, toda nihče ni sedel v njem.

V tem prvem, strašnem trenutku je zledenela kri v njem. Kakor črna megla mu je plaval svet pred očmi. Iz globočine njegovega razdritega srca se je izvil vse prodirajoč klic: »Gospod, gospod, mali gospod!«

Noben glas ni odgovoril: »Ka-na.« Noben otrok se ni zasmel prešerno, noben krik otroškega veselja ni pozdravil njegove srčne vrnitve s cvetjem. Reka je drla dalje s svojim prsečim, grgrajočim tokom kot poprej, — kot bi ničesar ne vedela in nima časa, da bi opazila tako maledenkost človeški dogodek, kot je smrt otroka.

Ko se je storil večer, je prevzela Raj-

haranovo gospodarico bojazen. Poslala je može na vse strani, da iščejo. Šli so s svetilkami v rokah in prišli do brega Parmā. Tam so našli Rajharana, ki je tekal po polju gori in doli in vikal neprestano: »Gospod, gospod, mali gospod!«

Ko so pripeljali Rajharana domov, je padel po dolgem pred noge svoje gospodarice. Stresali so ga in izpraševali zopet in zopet, kje je pustil otroka; toda vse, kar jim je mogel reči, je bilo, da ne ve ničesar.

Četudi so bili vsi mnenja, da je požrla otroka reka Padma, jih je mučil dalje časa dvom. Isto dopoldne se je klatila tolpa ciganov krog vasi in velik sum je padel nanje. Mater je gnalo v njeni divji bolesti tako daleč, da se ji ni zdelo nemogoče, da bi bil otroka ukradel Rajharan sam. Poklicala ga je k sebi in ga prosila s tožečim glasom: »Rajharan, vrni mi moje dete: Oh, vrni mi mojega otroka! Dam ti denarja, kolikor ga zahtevaš, samo otroka mi vrni!«

Rajharan se je udaril po čelu in ni dal odgovora. Njegova gospodarica ga je spodbila iz hiše.

Anukul je poizkusil, da bi iz čisto razumnih razlogov odvrnil svojo ženo od tako krivičnega suma »Kako, za Boga,« je dejal, »je mogoče, da bi bil on storil tako hudodelstvo?«

Mati pa je odgovorila: »Dete je nosilo zlat nakit. Kdo ve?«

Nato jo je bilo nemogoče prepričati.

(Dalje.)

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.